
Nes Ammim vanuit Zwitsers perspectief

In Zwitserland was de predikant Johannes Gutscher door Bakker aangezocht om de zaak van Nes Ammim te bepleiten. Gutscher deed dat op geheel eigen wijze. Terwijl de Nederlanders en Amerikanen ieder op eigen wijze een ‘moderne’ stijl hanteerden, bediende Gutscher zich onbekommerd van een uit de negentiende eeuw stammende piëtistische vroomheidstaal. Waar Aldrich het voorstel van Bakker had opgevat als een initiatief ten behoeve van de joden-christenen, zag Gutscher er een zendingsplan in. In april 1960 berichtte hij de ‘liebe Missionsfreunde’ in Zwitserland over Nes Ammim, dat hij beschreef als herleving van de idealen van de Hernhutters. Hij hoopte op een ‘selbständige, durch Gottes Gnaden lebensfähige christliche Gemeinde (...) innerhalb Israel. Das Werk ist Gottes Sache.’¹⁴

Niettemin was het Gutscher duidelijk dat het hier ook om vernieuwing ging. De joodse afkeer van de zending was hem bekend. In het neutrale Zwitserland had zich geen Endlösung afgespeeld, maar de herinnering aan de middeleeuwse pogroms was allesbehalve vergeten: in Basel waren in januari 1349 tientallen joden op de brandstapel gezet. Gutscher ging lang niet zover als zijn landgenoot Muller-Duvernoy, maar was het met deze eens dat een leven van eenvoud en arbeid vertrouwen kon wekken – voor de zending. Daarbij bracht hij een wens in die tot dusver nog door niemand geuit was: deelname van Arabische christenen.¹⁵

Net als de Nederlanders hadden de Zwitsers een man in het veld: de door Gutscher nadrukkelijk als *Missionsarzt* betitelde Hans Bernath in Nazareth. Die publiceerde in oktober 1961 samen met ds. Jakob Schiltknecht (Zollikerberg) een verklaring in de Zwitserse pers. Daarin werd benadrukt dat de in de loop der geschiedenis ontstane kloof tussen Kerk en Israël door christenen met daden van solidariteit gedicht moest worden.¹⁶ In 1962 werd de vereniging Nes Ammim Zwitserland opgericht – tot veler verbazing zonder degene die als eerste het idee had geopperd, Muller-Duvernoy. Net als Ori Miller nam hij afstand van een onderneming waarin de christen-joden geen spilpositie innamen. Het denken van Muller-Duvernoy ontwikkelde zich in de richting van een fundamentalistisch christen-zionisme. In boeken als *Le Prince et le Prophète, Pour l'Amour de Sion* en *Le Sionisme de Dieu* (met inleiding van de Israëlische hoogleraar David Flusser) legde hij daarvan getuigenis af.¹⁷

*Nes Ammim uit Duits perspectief*¹⁸

Wilde Pilon zijn op *Israël en de Kerk* gebaseerde idee doorzetten, dan behoefde hij partners die op dezelfde manier dachten. Hij vond die in het land waarvan de relatie met Israël het meest belast was

¹⁴ Johannes Gutscher, rondzendbrief in: *Schweizer Evangeliumsdienst in Israel*, Wädenswil april 1960.

¹⁵ Idem, april 1961.

¹⁶ ‘Deklaration für Nes Ammim’, in: *Das Abendrot*, oktober 1961. In: documentatie Nes Ammim-Zwitserland, bewaard op het bureau van Nes Ammim-Duitsland, Düsseldorf.

¹⁷ ‘Si Dieu dirige l’Histoire (...) pourquoi hésiterait-il à utiliser un Herzl, un Weizmann, un Ben Gourion, un Dayan?’ Claude Muller-Duvernoy, *Le Sionisme de Dieu*, Jeruzalem 1968, 287.

¹⁸ Voor algemene informatie over Nes Ammim Duitsland: Nikolaus Becker, ‘Auf dem Wege zu einem neuen Verhältnis von Christen und Juden. Die Geschichte Nes Ammims und des deutschen Nes Ammim-Vereins’, in: Nikolaus Becker en Gerda E.H. Koch, *Bewahren und Erneuern. Die christliche Siedlung Nes Ammim in Israel*, Neukirchen-Vluyn 1993, 23-99.